

kostelníkova závěť

...

„Jak říkám, na sny nevěřím a nepamatuju si je,“ zopakoval, když se mi představil jako Antonín Šindelář. „Jenom jednou, bylo to v šestasedmdesátým, to vím přesně, byl ten sen jinej. Úplně jinačí než ty obvyklý slátaniny. Jenomže nakonec se ukázalo, že to je právě jeden z těch nesmyslů, a já vosel jsem tenkrát uvěřil, že by na tom mohlo něco bejt.“

Odmíchl se a tvářil se, jako by jeho mysl právě odcestovala pěkných pár let do minulosti. „No, ale stejně jsem zvědavej, co na to řeknete.“

K tomu jsem se zatím neuměl vyjádřit.

„Já nemám hlavu na počty, víte?“ začal. „Jestli mám bejt upřímněj, tak co se matematiky týče, jsem úplně marnej. Číslice pro mě vždycky byly jako takový cizokrajný ty... hieroglyfy. Ve škole jsem málem propadal z počtů a například telefony jsem si nepamatoval ani v dospělosti. Jedinej, kterej jsem se nakonec naučil, byl ten k mámě do práce, dělala tenkrát na národním výboru. Co přesně, to nevím, prostě úřednice. Věřil byste, že já si dodneška i svoje rodný číslo musím pokaždý přečíst z občanky? Ale tenkrát, v tom šestasedmdesátým jsem se probudil s hlavou plnou čísel. Bylo jich třikrát šest, jako do sportky. Sázel jste někdy sportku? To vsadíte šest čísel a čekáte, jestli je vylosujou. Aspoň některý z nich. Takový žlutý kuličky s číslama se točí v osudí a postupně jich z něj vypadne šest. No, a když máte kliku, tak padnou ty vaše, a vy vyhraje docela pěkný prachy. Vlastně nepředstavitelný prachy. Nebo o něco míň, to když vylosujou jenom některý z vašich čísel. Znáte to? Ne, vy nesázíte. A když chcete svoji šanci zvýšit, tak jste tenkrát mohl vsadit na jednom lístku třikrát to samý. Dneska už může-

te víckrát. Nebo jste napsal do každého sloupce na tom hracím lístku různé čísla, to je pak pravděpodobnost ještě větší,“ trochu nesouvisle vysvětloval a oči mu přitom svítily. Tím svým nadšením mě do svého vyprávění tak vtáhl, že jsem byl zvědavý, jak to dopadlo a kolik vyhrál.

„A já jsem se tenkrát probudil s různějma číslama do všech tří sloupců, chápete? Nikdy předtím jsem nesázel, ale v tu chvíli mi bylo jasné, že vsadit musím. A další věc, která mi v hlavě zůstala po tom snu, bylo takový nepopsatelný, ale neodbytný nutkání, abych to vsadil tam, kde se narodila moje máma. Víte, ona tenkrát byla víc než rok po smrti, nebyla stará, bylo jí jedenasedmdesát, ale skolila ji mrtvice. Tak teda do jejího rodiště že mám jet.“

Tohle mi něco připomínalo. Taky jsem po tom svém snu měl pocit, že mám někam jet.

„Máma o své minulosti nikdy nemluvila, ani když jsem byl kluk, ani potom. A já jsem se neptal. Teprve když zemřela, tak jsem na úmrtním listě zahlídl to místo, kde se narodila. Jenomže to pro mě nebylo důležité, víte, já si myslím, že člověk žije teď, a co je pryč, to je pryč. Tak jsem se do toho listu, do toho úmrtního, musel podívat, abych zjistil, kde tu sportku mám vsadit.“

Namouduši jsem tenkrát skálopevně věřil, že když to udělám, tak vyhraju a budu strašně bohatý. Vydal jsem se sem, do Dolního Bousova, ale ne jako vy autobusem, sedl jsem na motorák a vystoupil támhle na druhý straně, co je vlakový nádraží. Na náměstí jsem se doptal, kde je ten krámk, co se sází sportka. Vůbec mě nenapadlo, že by tu třeba nemusel bejt, tak jsem si byl jistý. Ale byl tu, a já jsem vsadil. Odjel jsem zase domů a několik dní jsem nemohl pořádně spát, jak jsem byl rozrušený. A pak jsem se v televizi dozvěděl, že jsem nevyhrál nic. Ani korunu.“

To mě překvapilo. Podle toho, jak to vyprávěl, jsem čekal, že vyhrát musel.

„Byl jsem tím úplně posedlej, tak jsem sem jezdil každé týden a sázel pořád ty čísla z toho snu. Mohl jsem už tenkrát vědět, že to celý je nesmysl, ale to já ne.“

Nakonec jsem se rozhodl se sem do Dolního Bousova přestěhovat. Kvůli nějakému snu, chápete? Chvilí jsem tu sháněl byt a nakonec mě z národního výboru poslali k tomuhle domku, abych si ho okouknul, že prej je volnej. Tak od té doby jsem tady. A každěj tejden sázím. Vyhrál jsem zhruba tak třicet až padesát korun každěj rok, a o hodně víc jsem prosázel. Už za těch čtyřicet let ani nevěřím, že by z toho něco mohlo bejt. Ale přestaňte, a tejden nato padnou všechny vaše čísla, a vy přijдете o milióny, víte, jak to bejvá. To by byl jistojistě můj konec. Tak sázím. Co si o tom myslíte, mladíku? Jsem starej blázen, co? Že je to ale celý divný?“

Že s ním bez výhrad souhlasím, jsem mu říct nechtěl. Vlastně jsem mu svým způsobem rozuměl, taky bych neměl odvalu přestat, když už bych jednou začal.

„Budete se divit, ale já vás naprosto chápu,“ řekl jsem. „Já jsem taky měl takovej neobvyklej sen, a místo abych se na to vykašlal, protože to byl jenom sen, že jo, jsem jel přes půlku Čech až sem, a čekal nevímco.“

Rozloučil jsem se a šel se najíst do té hospody na náměstí. Akorát to stihnu, než mi pojede autobus.

Štěpánská byla průměrná, ale pivo, co mi přinesli, bylo překvapivě lahodné, přímo hladilo na jazyku. Přemýšlel jsem o příběhu pana Šindeláře. Že to je vlastně docela smutné, čtyřicet let takhle na něco čekat a nedočkat se.

Na zastávku jsem přišel deset minut před odjezdem, a jak jsem toho měl plnou hlavu, zašel jsem znova k tomu pomníku. Při pohledu na něj jako by se mi oživil ten můj sen. A najednou mi přišlo zvláštní, že já jsem kvůli snu cestoval do Bousova, abych se dozvěděl něco, co s tím pomníkem vůbec nesouvisí. No samozřejmě, sny přece nemají žádný reálný základ a nic rozumného z nich neplyne. Jenže co když...

Vrátil jsem se a zazvonil na branku. Pan Šindelář překvapeně vykoukl ze dveří: „Copak, něco jste si tu zapomněl?“

„Víte,“ odpověděl jsem váhavě, „ten váš příběh je natolik zvláštní, že si říkám, že na tom něco třeba bude. Co když jsem tady proto, abych vám pomohl vyhrát? Zní to jako blbost, ale možná jste, nevím proč, celou tu dobu čekal na mě, abych ty vaše čísla vsadil já.“

Ještě než jsem to dořekl, věděl jsem, že plácám nesmysly. Pan Šindelář se ale zamyslel: „Je to divný, ale mě to chvílku po tom, co jste odešel, taky napadlo. Chcete ty čísla? Já vám je dám, zapíše si je, jo?“

Zaskočil mě. „Ale... jenže... jednak to celý je fakt nesmysl a jednak, proč si myslíte, že kdybych něco vyhrál, tak vám to dám? Vždyť mě vůbec neznáte. Víte, co podvodníků chodí ke starým, promiňte, prostě k lidem, jako jste vy, a snaží se z nich vylákat peníze?“

„Mladíku,“ podíval se na mě shovívavě, „kdybyste mi chtěl něco ukrást, tak jste před chvílí měl skvělou příležitost, nemyslíte? A mně, jak jste slyšel, jsou tyhle čísla k ničemu. Klidně vám je dám.“

To mělo logiku. Ale stejně, celá tahle situace byla tak neskutečně absurdní...

„Pojďte dál, já vám to napíšu. Vypadáte sice chytřejší než já, a já vás nechci podceňovat, jenže vosumnáct čísel je vosumnáct čísel.“ Vytáhl ze šuplíku kousek papíru a napsal mi je:

15, 9, 2, 10, 13, 12,

3, 17, 11, 8, 4, 1,

7, 14, 6, 16, 5, 18.

„Víte,“ řekl, když mi podával papír, „já už nevyhraju, ale třeba se to povede vám. Snad budete mít víc štěstí. Co když to tak opravdu má být? A klidně si tu výhru nechte, jestli teda náká bude. Mně to nejní souzený. Já jsem starej a nic nepotřebuju.“

Na to jsem neměl co říct. Ale slíbil jsem si, že až..., vlastně kdyby..., prostě že mu tu výhru dám. No, tak ne, dám mu půlku, protože na tom snad taky mám nějakou zásluhu. Dobře, dobře, je to trochu silné slovo, sen přece není žádná zásluha, ale ty peníze teď nemám ani já ani

on, a jestli třeba přece jen... Začínal jsem se panem Šindelářem cítit jakousi sounáležitost. Jasně, dám mu půlku.

Autobus mi samozřejmě ujel a další měl jet až ráno. Hospoda, která fungovala i jako ubytovací zařízení, měla naštěstí volný pokoj. Přesněji, volné byly všechny tři pokoje. Aby taky ne, tady v Bousově. Zajímalo by mě, kdy tu naposled někdo chtěl přespat.

Od vrchního jsem dostal klíč, a ze všeho nejdřív jsem nahlédl do pokoje, abych měl představu, co mě čeká. Teprve pak jsem šel na chvíli na čerstvý vzduch. Potřeboval jsem si to všechno srovnat v hlavě. I potom v hospodě, kam jsem zašel na pár piv, jsem o tom přemýšlel, ale moudrý jsem z toho nebyl ani trochu. Tak já mám sen, že mám jet do nějakých Markvartic a že tam asi najdu pomník. Žádné další pokyny. Do Markvartic se nedostanu, ale na ten pomník narazím v Bousově. A nejenom na pomník, i na člověka, který mi dá čísla, co zaručeně nemají ve zvyku vyhrávat. A aby to nebylo tak obvyklé, tak ten člověk k těm číslům přišel ve snu. Jestli tomuhle někdy přijdu na kloub...

Nahoře na pokoji jsem zavolal Kačce. Jednak abych nahlásil, že mě dnes nemá čekat, a taky abych jí to celé pověděl. Ono když to člověk někomu převypráví nahlas, tak v tom kolikrát najde něco, co předtím přehlédl.

Kačka má hodně dobrých vlastností a kromě jiného je i pozorná posluchačka. Za celou dobu, a trvalo mi dobře čtvrt hodiny, než jsem to ze sebe vysoukal, mě ani jednou nepřerušila.

„Než odjedeš, vyfoť mi ten pomník. Vy chlapi jste takový jednoduchý bytosti a myslíte si, že život taky funguje jednoduše, že všechno dostanete hned a zadarmo. V týchle věci ale bude určitě nějaké háček.“

To jsem si mohl myslet. Teď z toho bude dělat větší záhadu, než to ve skutečnosti je. Kdyby mi radši řekla, že to evidentně jsou jenom dva obyčejné sny, kterých se dva pošahaní chlapi chytli a chtějí v nich hledat hlubší vý-

znam. To by mi pomohlo ze všeho nejvíc, aspoň by mi to snad konečně přestalo šrotovat v hlavě. Ale to ona ne.

„Máš ten pomník?“ odchytila mě Kačka ještě mezi dveřmi. Ta je teda natěšená, škoda že ne na mě, ale na řešení nějaké záhady, která nejspíš záhadou vůbec není.

Kačka je totiž vyslovený pošuk, co se luštění různých rébusů a šifer týče. Co ji znám, tak mě pořád tahá na takové ty šifrovací hry, kdy podobně postižení jedinci pobíhají po lesích nebo po městě a na každém stanovišti musejí vyřešit nějaký úkol nebo šifru. Ten výsledek jim pak ukáže, kde je další stanoviště. Mě tenhle způsob zábavy sice nebere, ale chodím s ní, aby měla radost. Je tedy pravda, že když tu šifru prolomíme, tak z toho taky mám dobrý pocit, ale řeknu vám, že ten proces před vyluštěním pro mě bývá utrpením. Sedíte nad ránem na bezejmenném místě, lámete si hlavu s něčím, co nemohl vymyslet nikdo příčetný, klepete se zimou a těšíte se, až to skončí. Někdy to ani nevyluštíte, a jestli už jste vyčerpali všechny nápovědy, tak vaším posledním úkolem je dostat se domů, většinou odněkud, kde nic nejezdí. Jenže Kačka tyhle hry přímo miluje.

„Ty si teď běž do večerky vsadit tu svoji sportku,“ propustila mě, když si opsala ta čísla, co mi dal pan Šindelář, „a já na to zatím mrknu.“

Šel jsem. Ne, že bych si myslel, že to k něčemu bude, ale spíš pro svůj klid. A hlavně: neměl jsem nejmenší chuť s Kačkou cokoliv luštit.

„Ukaž tu sportku,“ ozvalo se z obýváku, ještě než jsem se stačil přezout. Podal jsem jí ten tiket, co jsem před chvílí vsadil, a ona ho podrobila důkladné analýze. Po chvílce se na mě podívala.

„Takžes vsadil třikrát šest čísel.“

„Jo.“

„Do každého sloupce šest.“

„Jo.“

„A ty čísla v každém sloupci můžou bejt od jedný do čtyřiceti devíti?“ Neptala se, spíš konstatovala.

„Jo.“

„A to jsou ty čísla, co ti dal ten Doškář.“

„Šindelář.“

„Třeba Šindelář, druh střešní krytiny teď není podstatnej. A nepřišlo ti divný, miláčku, že zatímco můžeš sázet čísla od jedný až do devětačtyřiceti, tak ten Šindelář ti dal čísla jen do osmnácti?“

„No, nepřišlo, ty čísla jsou stejně dobrý jako jakýkoliv jiný, ne?“

Začínal jsem si připadat jako ve škole. Tohle mi podezřele připomínalo hodiny matiky na gymplu s přísnou profesorkou.

„Mně to teda přijde přinejmenším zvláštní. Ty čísla jsou totiž nejenom do osmnácti, ale ty čísla, a teď se soustřeď, jsou od jedný do osmnácti a žádný nechybí. Jedna, dvě, tři... až osmnáct.“

„A...?“ Nic mi nedocházelo.

Kačka se na mě podívala jako na někoho, kdo by si potřeboval zopakovat druhou třídu zvláštní školy.

„Kačíku, zkus to česky, prosím, prosím, já vůbec nevím, o čem mluvíš,“ sepnul jsem ruce. Byl jsem už trochu zoufalý. To je neštěstí, tihle lidi, co mají v hlavě místo mozku enigm.

„Tak podívej, máš tady čísla od jedný do osmnácti,“ vysvětlovala Kačka, a nechci vědět, co si o mně v tu chvíli myslela. „A na pomníku je osmnáct jmen.“

Aůůůů, jen to ne, trpěl jsem. Ona v tom fakt vidí šifru. Jenže najednou se mi to začalo skládat. Osmnáct čísel do sportky, osmnáct jmen na pomníku. Ve dvou snech dvou lidí, kteří se jakoby náhodou potkali. Jasně. Ta čísla nejsou sportka, ale klíč, jak mám přečíst vzkaz na pomníku.

První, co Kačka zkusila, bylo změnit pořadí jmen z pomníku podle čísel sportky. To nefungovalo, ale já jsem byl přesvědčený, že cesta ke správnému řešení nebude daleko. Ten, kdo to zašifroval, neměl v úmyslu řešení nedobytně zakrýt, ale naopak chtěl panu Šindelářovi, a teď i mně, něco říct. Tahle šifra slouží jenom k tomu, aby řešení nebylo zjevné každému, kdo projde kolem pomníku, ale musí být tak jednoduchá, aby ho dokázali odhalit i takoví myslitelé jako jsme my dva. Jenže i tak jsme na to potřebovali ještě třetího, chytřejšího. Kačku.

Přistihl jsem se, že už uvažuji jako ona, jako kdyby nám opravdu někdo zašifroval nějaké sdělení. Takhle to ale není, nemůže být. Sen je to. Teda dva sny. A vůbec nic neznamenají, přesvědčoval jsem se.

„Mám to!“ vítězoslavně zařvala Kačka, že to museli slyšet sousedi v celém domě. „Honem, koukej, je to tak jednoduchý! Že jsem to v tom neviděla hned! Máš osmnáct jmen a osmnáct čísel. Z každého jména přečteš to písmeno, který je na pozici určený jedním z těch čísel.“

No jasně, taky mě to mělo napadnout. A možná by i napadlo, kdybych už o tom nepřemýšlel tak dlouho a nebyl tak vygumovaný, že jsem tu krásnou jednoduchost prostě neviděl.

stopař

To místo vypadalo jako tovární dvůr a bylo plné lidí. Slyšel tlumené hlasy, a jeho překvapilo, že těm útržkům, které zaslechl zřetelněji, rozumí. Vždyť přece německy neumí. Navíc ho znepokojovalo, že nemá nejmenší tušení, kde je, ani jak se sem dostal.

Kdyby byl popoběhl, mohl tu pětku, co právě přijížděla na zastávku, snadno stihnout. Ondřej Vácha byl ale rozhodnutý, že dnes své zvyklosti poruší. Za prvé: nebude spěchat, a z toho plyne, že doběhnout tramvaj ani jiný dopravní prostředek se nepokusí. Za druhé: nepojede metrem, kterým by se na Černý Most dostal rychleji, ale tramvají. Ta sice jede jen na Lehovec a dál se musí pěšky, ale dívat se z okna tramvaje je vždycky zábavnější než pozorovat kabely na stěně tunelu. A za třetí: cestu za ženou a Kubíkem, kteří jsou tento týden u jeho rodičů, nepodnikne autem, ale stopem.

Poslední rozhodnutí Vácha neučinil úplně dobrovolně, jeho Ford Escort totiž právě prodělával výměnu nějakého čerpadla a pár dalších léčebných úkonů. Mohl sice sednout na autobus, ale lákal ho autostop, který v sobě měl příchůť téměř zapomenutého dobrodružství. Před lety, to byl ještě na střední škole, jezdil Vácha stopem do Žamberka pátek co pátek, a i později, když chodil do práce, tak se čas od času našla příležitost ke stopování. Tu nejistotu měl rád, bavila ho, nikdy totiž předem nevěděl, kdy tam dojede. Navíc byl pokaždé zvědavý, jakým autem se sveze a kdo ho bude řídit. Rád se s řidiči bavil, cesta příjemně ubíhala, a on se často něco zajímavého dozvěděl.

Tento pátek si to po celých dvanácti letech připomene. Těšil se jako malé dítě, a navíc byl rád, že ho tentokrát

v práci nic nezdrželo. Když vycházel ze dveří, nebyly ještě ani čtyři hodiny. Ať se na to díval, z které strany chtěl, nemohl se zbavit pocitu, že mu právě začíná veskrze příjemný víkend.

Když viděl, že tramvaj nechytí, a pokud nechtěl jet metrem, nezbylo mu, než počkat na další tramvaj. Chvilku poté, co vstoupil na ostrůvek, přijela pětadvacítka, která necelých čtyřicet minut nato zastavila na konečné.

Vácha se postavil na čtyřproudou výpadovku půl kilometru od konečné tramvaje, batoh položil vedle sebe na krajnici a do ruky vzal kartón s výrazně napsanými písmeny HK. Jako kdysi zkušený stopař dobře věděl, že ukazovat v Praze ceduli s nápisem Žamberk by mu moc nepomohlo. Dobře polovina řidičů určitě nemá představu, kde takové místo leží, a tak ani ti, kteří by ho tam přiblížit mohli, by nezastavili. Naproti tomu Hradec Králové zná každý, takže taková cedule dávala Váchovi docela slušnou šanci na rychlý odvoz.

V jeho prospěch hrálo i to, že ve svých třiceti čtyřech letech vypadal téměř jako student, tedy aspoň z takové dálky, na kterou ho vidí řidič, když se rozhoduje, jestli stopaře vezme. Vácha, jako každý stopař, doufal, že mu zastaví maximálně desáté auto, dnes by se ale vzhledem k pěknému počasí spokojil i s půlhodinou.

Tak dlouho ale čekat nemusel. Ani se nestačil rozkoukat, když přijíždějící červený wartburg dal blinkr a zastavil těsně před ním. Vácha si všiml, že to je kombík. Ještě nedávno byl tenhle typ žádaným zbožím. Žádné jiné v Československu dostupné auto totiž nemělo tak prostorný kufr. Tedy až na volhu, ta ale nebyla pro obyčejné lidi.

Řidič wartburgu se natáhl, aby otevřel pravé okénko.

„Do Hradce vás vezmu, ale jesli jedete dál, tak budete muset s někým jiným. Já končím v Hradci,“ oznámil.

Vácha ho ujistil, že s tím počítá a že mu to pro začátek úplně stačí. Řidič ho pár okamžiků pozoroval a najednou se zeptal: „Řídil ste někdy wartburga?“

Ondřej Vácha měl dost stopařských zkušeností na to, aby věděl, že od neznámého řidiče může čekat ledacos. S touhle otázkou, která naznačovala, co bude následovat, ale nepočítal.

„Už jsem toho řídil víc, ale wartburga ještě ne,“ přiznal, když se vzpamatoval z překvapení.

„Já toho v noci moc nenaspal a měl sem dneska náročnej den,“ vysvětloval řidič. „Kdybyste to moh vodřídit za mě, byl bych vám vděčnej. Já si zatím trochu zdřímnu.“

Vácha si pomyslel, že to je odvaha, chtít usnout, zatímco volant drží někdo, kdo v tomhle typu auta sedí poprvé. Vždyť ten řidič ani neví, jestli stopař, vedle kterého chce spát, vůbec umí řídit.

„No, to bych asi mohl...“ odpověděl váhavě.

„Výborně,“ skočil mu do řeči řidič, „ale nejste začátečník, že ne? Řídíte?“

„Nebojte se, jezdím autem skoro denně, akorát dneska ho mám v servisu, tak jsem si řekl, že místo abych se smažil v autobuse, zavzpomínám na studentská léta. Tenkrát jsem stopem jezdíval pravidelně.“

„Wartburga ste ale neřídil, říkal ste. Tak to vás musím upozornit na jednu záludnost, aby vás to nepřekvapilo. Tady totiž nebrzdíte motorem. Dáte nohu z plynu a jedete na volnoběh. Brzdit musíte brzdou, na to si ale brzo zvyknete.“

„Jednou jsem musel kamaráda odvázet trabantem. Ze začátku to bylo trochu divný, ale pak to šlo. Tohle je taky východoněmeckej dvoutakt, tak to bude podobný, ne?“

Řidič přikývl, a pro jistotu mu ukázal, jak se pákou u volantu řadí jednotlivé rychlosti. Potom vystoupil, obešel auto a usedl na místo spolujezdce.

Vácha si mezitím sedl za volant, posunul sedadlo o kousek dopředu, upravil si zrcátka a opatrně vyjel od krajnice. Na řazení se zpočátku musel trochu soustředit – dvojka, trojka...

„No vidíte, že to nic není,“ povzbudil Váchu řidič, když viděl, že se mu podařilo zařadit čtyřku.

Necelou minutu po těchto slovech řidič, který teď už řidičem nebyl, spal spánkem spravedlivých.

Prokop Žluna neměl ve zvyku zůstat v práci déle než do půl páté, a v pátek se většinou snažil odjet na chatu, kterou měl v Loděnici u Berouna, už po třetí hodině. Tentokrát se ale k odchodu neměl, a když ve tři čtvrtě na pět zazvonil na jeho stole telefon, zvedl ho.

„Slyším.“

„Tady Strakatý, sou...“ volající polkl, „pane Žluna. Zásilka je na cestě.“

Ze Žluny opadlo celodenní napětí. „To rád slyším, Strakatý. Všechno proběhlo hladce, doufám.“

„Nemohlo to být lepší.“ Strakatý zněl spokojeně. „Zásilku sem přivez na místo přesně načas, doručovatel si ji převzal a vodjel.“

„To by mě zajímalo, Strakatý, kam ta zásilka asi dorazí,“ řekl Žluna, aniž očekával odpověď.

„No, to já samozřejmě nevím. Jistý je jen to, že až dorazí, bude to překvápko.“

Paráda, jde to podle plánu, pomyslel si Žluna.

„A Strakatý, držet hubu a čekat, jasný? Až budu vědět, kde ta zásilka skončila, tak vám zavolám. Ne vy mně, ale já vám, rozumíte?“

„Samozřejmě, pane Žluna, vy zavoláte mně, ne já vám, to je jasný. Ale zavolejte brzo, jak sem vám říkal, budu se vo to muset ještě chvíli starat.“

„Bez obav, já jsem to pochopil. A teď už běžte, začíná víkend.“ Žluna zavěsil, opřel se o opěradlo křesla, zapálil si doutník a zavřel oči.

Mrňavé doutníky jsou pro ženské. Tohle byl jeden z těch větších, tak Žlunovi trvalo skoro půl hodiny, než za sebou spokojeně zamkl kancelář. Teď to má tak dvacet minut domů, záleží na tom, jak bude cesta zacpaná,

naloží ženu a skoro dospělé děti, a hurá na chalupu. Samozřejmě bude muset ženě vysvětlit, proč dnes odjíždějí později, to ale nebude problém. Šéf si prostě zase vymyslel jednu z těch svých odpoledních porad, a ta se, jak bývá dobrým zvykem, trochu protáhla.

Prokop Žluna nebyl od přírody optimista. Tak, jak znal život on, bylo obvykle potřeba věcem trochu pomoci, aby dopadly, jak mají. Optimisté věcem nechávají volný průběh a věří, že dopadnou dobře. To se většinou nestane, ale oni ve své nepoučitelnosti budou při nejbližší příležitosti znovu věřit ve shovívavost osudu. Žlunu optimisté v podstatě vždycky štváli tou svojí naivitou a tím, jak je kvůli tomu každý vnímá pozitivně. Teď se nicméně přistihl, že na blízkou budoucnost pohlíží s mírným optimismem. Věci se začínaly ubírat správným směrem.

Ondřej Vácha, ani při nejlepší vůli, o věcech nic takového prohlásit nemohl.

Dvacet minut poté, co najel na dálnici, minul na třicátém pátém kilometru sjezd na Poděbrady. U benzinky kus za sjezdem stála policejní hlídka. Vácha jí nevěnoval pozornost, dokud policista stojící u služebního formana nevkročil z krajnice do vozovky a nezvedl ruku. Vácha přeřadil na trojku a dal nohu z plynu, a když se nic nedělo, uvědomil si, že u wartburgu se nebrzdí motorem, a tak sešlápl pedál brzdy. Zastavil na začátku odbočovacího pruhu k pumpě, pár metrů před policejním autem, vypnul motor, stáhl okno a čekal.

Tyhle silniční kontroly neměl rád. Policajti, když chtějí, si vždycky něco vymyslí, třeba prošlou trvanlivost jódové tinktury v lékárnice nebo nedostatečně hluboký vzorek pneumatik. To ale dnes Váchu netížilo, jestli něco najdou, bude to problém majitele auta.

Policista, když došel k wartburgu, se sklonil k oknu a pronesl úřední formuli: „Dobrý den pane řidiči, silniční

kontrola, vaše doklady, prosím. Občanský průkaz, řidičský průkaz a doklady od vozidla.“

S prvními dvěma požadavky neměl Vácha problém. Občanku a řidičák vytáhl z batohu, který předtím hodil na zadní sedadlo, a podal je policistovi. Ten se podíval na fotku a pak na Váchu.

„Ještě techničák.“

„Hned, jen co vzbudím tady toho člověka. Tohle je totiž jeho auto, já jenom řídím.“

Otočil se ke spícímu spolujezdci a zatřásl s ním. „Probudíte se, potřebuju techničák, stopla nás policie.“

Spolujezdec nejevil žádnou ochotu vyhovět Váchovu přání.

„No tak, budíček! Dejte mi techničák, a pak zas můžete klidně spát.“

Spolujezdec se ani nehnul.

Vácha se otočil zpátky k policistovi: „Asi to bude chvilku trvat, je úplně tuhej. Prej toho moc nenaspal a měl náročnej den. Počkejte, prosím vás, já ho vzbudím.“

Nevzbudil. Když s ním zacloumal trochu silněji, spolujezdec se naklonil dopředu a trochu ke straně, a v téhle poloze zůstal. Vácha znejistěl.

„Vstávejte!“ naléhal, a už skoro křičel.

Nic.

Policistu to začalo zajímat. Nahlédl dovnitř, pak se narovnal a zamával na kolegu, který stál u formana. Ten pomalu vykročil.

„Zdá se, že tady máme trochu problém, že jo?“ Bylo to spíš oznámení než otázka. „Otevřte to,“ ukázal druhý policista na dveře u spolujezdce.

Vácha poslechl, a on nahlédl dovnitř. Zatřásl spolujezdcem, ten ale nehodlal reagovat ani na výzvu úřední autority. Oba policisté na sebe pohlédli.

„Něco s ním je, vypadá divně,“ oznámil druhý policista a poslechl si, jestli spolujezdec dýchá. Nedýchal. Zkontroloval mu tep. Žádný nenašel. Druhý policista se otočil k prvnímu a pokrčil rameny.

První policista se naklonil k Váchovi: „Vystupte si.“

To snad ne, tak člověk jede za rodinou, stopne si auto a hned má problém, pomyslel si Vácha a vystoupil. Takhle na první pohled to vypadalo na pořádnou komplikaci.

„Je mi to líto, ale budeme vás muset chvíli zdržet,“ oznámil první policista a nevypadal příliš šťastně. Bylo mu to opravdu líto. Původně měl za necelou půlhodinu jet domů, ale teď před sebou celkem jasně viděl svůj program, který se mu nijak nelíbil. Bude muset sepsat hlášení, a kdoví, jestli se po něm nebude chtít ještě něco dalšího. Víkend pro něj začne výrazně později, než očekával.

Zatímco první policista odváděl Váchu k formanu, kde ho usadil na zadní sedadlo, ten druhý zavolal nejprve záchranku a potom své kolegy, aby si přijeli pro wartburga.

Ani ne čtvrt hodiny nato přijela sanitka, a z ní vystoupil doktor.

„Exitus,“ konstatoval. „Bereme ho s sebou a dáme vám vědět.“ Spolu s řidičem naložili mrtvého spolujezdce na nosítka, odnesli ho do sanitky a odjeli.

Policisté, kteří si přijeli pro wartburga, dorazili vzápětí po odjezdu sanitky. Měli to z Poděbrad jen čtyři kilometry.

Jakmile jim první policista stručně vysvětlil situaci, sedl za volant formana, ve kterém už vzadu vedle Váchy seděl jeho parťák, a zamířil do Poděbrad. Cestou nepadlo ani slovo, což Váchovi vyhovovalo, protože měl deset minut na chmurné přemýšlení o pokaženém víkendu, který se před ním nezadržitelně zhmotňoval. Zjevně se jednalo o banální záležitost: řidič měl mozkovou příhodu nebo něco takového, to se občas lidem stává, jenže jakmile se dostanete do spárů policie, bude to na dlouho. Určitě nemají nic rozumného na práci, tak se budou snažit z toho udělat případ, ne-li rovnou zločin. Kdyby měl Vácha popsat svoji náladu, což po něm naštěstí nikdo

nechtěl, musel by pátrat po daleko jadrnějším výrazu než *otrávený*.

krásný mrtvý kluk

...

Dlouhé chodby v patře, stejně jako několikero schodišť s temnými zákoutími plnými historickým harampádím přímo lákaly k průzkumu. Každý den po výletě bude mít spoustu času, tak se Sára rozhodla, že to vezme hezky důkladně a nevynechá jediné místo, které nebude zamčené. Určitě tu bude i nějaký sklep, a kotelna nakonec může být taky zajímavá.

Hned po prvním cyklovýletě se převlékla do civilu, vzala baterku a vydala se na objevnou výpravu.

„Večere bude asi za hodinu, tak ať jsi zpátky,“ upozornila ji máma.

Sára zamířila po chodbě na druhý konec západního křídla, a cestou studovala obrazy a zkoušela všechny dveře, které nevypadaly jako pokoje pro hosty. Jenže jako na potvoru byly všechny zamčené. Chodba končila schodištěm do přízemí. I tady visely na stěnách obrazy a několik křížků, a výklenek v mezipatře – asi metr a půl krát dva – byl zaplněný různými truhlami, bednami, starým nádobím a věcmi, které Sára nedokázala pojmenovat. Když ten prostor chtěla prozkoumat, musela rozsvítit baterku. Mrňavé okno sice osvětlovalo schodiště, ale do zadní části výklenku už světlo nedopadalo.

Sára začala otevírat truhly a bedny, jednu po druhé, k jejímu zklamání ale všechny zely prázdnou. Sestoupila do přízemí, minula zcela nezajímavou místnost s kamny a televizí, a pokračovala do temné, krátké chodby. Na druhém konci prošla dveřmi a ocitla se v nějaké větší místnosti s obrovskými kamny, spoustou dříví a dvěma židlemi. A množstvím trubek vinoucích se po stěnách a stropě. To bude ta kotelna, o které pan Konečný říkal, že ho v ní páníček vždycky najde. Páníček by ho tu ale teď

hledal marně, protože očividně nastal jeden z těch vzácných okamžiků, kdy tu pan Konečný není.

Ideální příležitost to tady pořádně prošmejdit, těšila se Sára.

Jenže kotelna je prostě kotelna. Slouží svému účelu, a když člověk zrovna nestuduje dvouletý obor topič bez maturity, tak v ní najde jen věci, které ho vůbec nezajímají: kotel, trubky a fůru dříví a papíru na zátop. Sáru to ale neodradilo. Navíc, průzkum kotelny měl nádech dobrodružství. Byla tu bez dovolení, a každým okamžikem se mohl objevit pan Konečný. Neobjevil se. Zato v koutě za hromadou naštipaných polen Sára objevila dřevěnou bednu. Byla nízká, asi metr dlouhá a na oprýskaném, šedě natřeném povrchu měla plno nápisů. Například WH, Stielhandgranate 24 a nějaká další čísla. Kdyby Sára uměla německy, dozvěděla by se, že se v bedně původně nacházely ruční granáty s dřevěnou rukojetí, jaké za války používala německá armáda. Takhle to ale pro ni byla nicneříkající změř písmen a číslic. Otevřela víko, aniž doufala, že uvnitř něco najde. Tentokrát se ale dočkala příjemného překvapení.

Na dně ležel plechový válec s látkovým popruhem. Sáře ta věc připomněla dárkové balení single malt skotské whisky, jakou táta nedávno dostal k pětačtyřicetinám. S tím popruhem to vypadalo jako cestovní verze, aby si to člověk mohl pověsit na rameno a na výletě nestrádal nedostatkem alkoholu. Ta plechovka byla pěkně stará. Šedivá, na několika místech rezavá a bez jakýchkoli nápisů, a popruh byl pořádně zvetšlý. Když si to pouzdro půjčí a po večeři ho zase vrátí, tak pan Konečný nic nepozná, a táta určitě ocení ochutnávku příšerně letité kořalky.

Jenomže když Sára plechovku vzala do ruky, usoudila, že ochutnávku, a to důkladnou, už provedl pan Konečný. Podle váhy totiž v té láhvi nemohla být ani kapka. Jen tak ze zvědavosti otevřela víko, aspoň tátovi poví, o jaký skvost přišel. Uvnitř se ale neskrývala láhev, nýbrž cosi

beztvarého a napohled měkkého. Sára se toho bála dotknout, mohlo to být slizké a možná i živé. Brr!

Chvilku obsah plechovky s maximální ostražitostí pozorovala, a když to nejevilo známky života, tak jí zvědavost nedala, a ona se odvážila to vytáhnout. Stejně ale byla připravena tu podezřelou věc rychle zahodit a prchnout, kdyby se pohnula.

Nepohnulo se to.

V ruce držela něco gumového, co smrdělo zatuchlinou, a nejdřív nevěděla, co si o tom má myslet. Asi se to navlékalo na hlavu, protože ty zasklené otvory byly nejspíš pro oči. A tam kde by případný opovážlivec, který by si to nasadil, měl pusku, visela dlouhá hadice. Jako od vysavače. Pěkně ohavná věc, trochu jako ta maska, co Sára viděla na Křivoklátě v mučírně, jenže ta byla železná. Plechovka ale ukrývala ještě jeden předmět. Sára ho vyklepala. Vypadalo to jako plynová bomba k tábornickému vaříči, na kterém táta na čundrech vaří čaj.

A pak si vzpomněla. V loňské učebnici dějepisu viděla černobílou fotku z první světové války, a na ní byl voják, který měl tuhle věc na hlavě. To je přece ta... plynová maska! Sára nevěděla, co je horší. Jestli mít na hlavě takhle hnusnou masku, nebo se nechat otrávit plynem. Obojí muselo skončit krajně nepříjemnou smrtí.

Zhodnotila, že táta nejen že neochutná brutálně věkovitou kořalku, ale ona mu o ní ani nebude moct vyprávět. Uvedla všechno do původního stavu a šla na večeři.

Na chodbě narazila na pana Konečného. Tak to bylo o fous, mohl mě tam nachytat, a určitě by mě ztrestal. Ukázal by mi, jak si tu masku mám nasadit na hlavu, a to by byl můj konec, pomyslela si Sára s hrůzou.

„Byla na průzkumu?“ Neznělo to jako otázka, ale jako konstatování. „Tady je plno zajímavých věcí. Dyž bude chtít něco vědět, tak přijde za mnou, a já jí všechno ukážu.“

Jestli si pan Konečný myslel, že jeho dobře míněná nabídka Sáru potěší, tak se spletl. Pod dojmem svého nálezu, který považovala za, mírně řečeno, nechutný, se

Sára člověka, který takovouhle věc dobrovolně přechová v kotelně, trochu bála.

Aby se ho zbavila, vysypala ze sebe: „Děkuju, určitě přijdu, máte tu plno věcí, na který bych se ráda zeptala, fakt. Ale teď musím na večeři, naši už čekají.“

Pan Konečný pokýval hlavou a odebral se do kotelny.

Kam zas letíš? chtěla se zeptat máma, když se Sára hned po večeři zvedla a zamířila ke dveřím. Pak ale jen mávla rukou a zamumlala něco v tom smyslu, že ani zvuk dneska už nemá tu rychlost, co zamlada, a že by její otázka Sáru stejně nedostihla.

„Tak ji nech, prostě je na novém místě a je zvědavá, vždyť ji znáš,“ konejšil ji táta.

„Pošuk jeden,“ ulevila si máma, „ta tu večeři snad vdechla. A vylítla eště s plnou pusou.“

Sára procházela jednou z dlouhých chodeb v přízemí. Bylo už po západu slunce, okny ale pronikalo stále dost světla, aby bylo dobře vidět. Vtom si vzpomněla, že na pokoji nechala baterku. Nevadí, než šero zhoustne, bude dávno zpátky. Neměla v úmyslu propátrat celou budovu najednou, zítra je taky den.

Zatímco si zběžně prohlížela obrazy Ježíše, panny Marie, andělů a mnoha svatých, které visely na stěnách chodby, honily se jí hlavou myšlenky na objev, který učinila před večeří. Ta plynová maska – co to muselo být za strašnou válku, když se vojáci museli takhle chránit před nepřítelem, kterého ani neviděli. Sára si uměla představit, že vojáci po sobě střílejí a kryjí se před kulkami za stromem, za budovou nebo v zákopu. Ale plyn, to musí být něco, proti čemu se bránit nedá, když to je všude okolo a není to vidět. Nadechneš se, a je po tobě. A tak trochu pochybovala, jestli taková maska může člověka ochránit. Sára samozřejmě neměla nejmenší tušení, jak ochrana před plynem vypadá. Byla z té šťastné generace,

kteřá už nežila v neustálé hrozbě války, a ve škole je nenutili nasazovat si masky na povel *plyn, postřik!*

V tomhle rozpoložení nebylo divu, že se jí před očima co chvíli objevovala fotka z učebnice dějepisu, voják s nasazenou maskou, co vypadal pořádně strašidelně. V jednom okamžiku měla pocit, že ho vidí stát na konci chodby. Nesmysl samozřejmě, ve skutečnosti tady nikdo takový není, což se také potvrdilo, když Sára přišla blíž. Byla to jen úzká skříň. Sára nicméně uznala, že je asi rozrušená víc, než je zdravo, a že jí to dnes nedělá dobře. Je načase zanechat průzkumu, stejně už je skoro tma, a ona si nemá čím posvítit. Nazítří s čistou hlavou a s baterkou si to dobrodružství užije líp.

Otočila se a odbočila na schodiště, aby vyšla do patra a vklouzla do pokoje. Na spaní bylo ještě brzo, tak si popovídá s kamarádkami na facebooku.

V mezipatře měla pocit, jako by cítila slaboučkou vůni dezinfekce. Připomnělo jí to prostředek, který uklízečky ve škole používají na čištění záchodů. Pan Konečný nejspíš uklízel. Co ale mohl tímhle prostředkem čistit tady na schodišti, Sáře nebylo jasné. Že by zrovna někde poblíž byl záchod?

Rozhlédla se, a v temném výklenku znovu spatřila postavu s plynovou maskou. Ta jí ale tentokrát neměla nasazenou na hlavě, a nejspíš to ani nebyl ten voják z fotky, i když uniformu měl. Kluk, asi patnáctiletý, seděl na jedné z dřevěných beden a hadříkem soustředěně čistil plyno-vou masku. Ta vůně dezinfekce se linula od něj. Byl blondatý s takovým neobvyklým sestřihem. V houstnoucím šeru už nebylo vidět nijak jasně, ale Sára si všimla, že na stranách a na týle je vystříhaný téměř dohola, zatímco na temeni má delší vlasy, které mu vpředu padají do čela. Ta uniforma, kterou měl na sobě, nebyla vojenská, vypadal v ní spíš jako skaut. Světlá, snad pískově hnědá košile, tmavé kraťasy a z bot mu koukaly bílé podkolenky. Sára si vybavila skauty, které občas potkávala na výletech. Ona sama do skauta nechodila, ale několik jejích spolužáků a

spolužaček ano. Ten stejnokroj vypadal podobně, až na ty podkolenky, které skauti nenesli. Klukovi také chyběl šátek. A nášivka, kterou měl na rukávu, ani v tom přítmí nepřipomínala lilii. Byl to nějaký kosočtverec nebo co, a i v nedostatečném světle Sára rozpoznávala barvy. Bílá, černá, a ta další, to by mohla být červená. Ne, tohle určitě není skautská lilie.

Pozorovala toho kluka několik vteřin, možná půl minuty, jenže on na rozdíl od vojáka nezmizel a neproměnil se ve skříň. Naopak, když přerušil čištění masky, aby si namočil hadřík v dezinfekci, kterou měl vedle sebe v lahvičce, povšiml si Sáry, zvedl hlavu a podíval se na ni. V jeho světlých (asi modrých) očích Sára viděla něco, co neuměla pojmenovat, ale zaujalo ji to tak, že od něj nedokázala odvrátit pohled. Navíc, tenhle kluk byl... byl prostě krásný. Ne, to je málo, tohle je nejspíš ten nejhezčí kluk, jakýho jsem kdy viděla, uvědomila si. Po nekonečně dlouhé chvíli, kdy ani jeden z nich nepromluvil, Sára sklopila zrak a utíkala po schodech nahoru a do pokoje.

Neříkal pan Konečný, že tu jsou sami? Nevěděla, co si o tom má myslet, jen zoufale doufala, že toho kluka ještě potká.

Zatímco rodiče dole v té místnosti, kterou Sára vyhodnotila jako nezajímavou, sledovali nějakou, rovněž určitě nezajímavou kriminálku, ona zalezla do postele. Chtěla se přihlásit na facebook, aby se s kamarádkami podělila o své nejnovější zážitky, ale pak zaváhala. Co jim vlastně chce napsat? Že tady potkala krásného kluka, který si čistí plynovou masku? To by tomu dala! Holky by si myslely, že se zbláznila, nebo v lepším případě, že se nějak dostala k pořádně divotvornému jointu a náležitě si ho užila. Sára by se jim vlastně ani nedivila. Ne, tohle jim opravdu napsat nemůže.

Jenže na spaní bylo ještě brzo, a navíc toho kluka nemohla dostat z hlavy. Něco na něm bylo divné, a jen si

Sára tuhle myšlenku připustila, věděla, co to je. Copak si někdo ve volných chvílích čistí plynovou masku, místo aby koukal do mobilu? Nebo přesněji: copak dneska někdo má plynovou masku? Ten kluk ji ale měl, viděla to na vlastní oči. Je tohle to, co je na tom špatně?

Po chvílce jí to došlo. Ta otázka byla správná: copak dneska někdo má plynovou masku? Klíčové slovo z té otázky ale nebylo *plynová maska*. Bylo to *dneska*. No jasně, dneska.

Když si Sára vybavila to setkání, uvědomila si, že kluka viděla trochu jinak. Jakoby přes slaboučkou mlhu. Nebo spíš přes okno, které je malinko zapocené. Na první pohled to nebylo poznat, až teď, když nad tím přemýšlela. Co když ona a ten kluk jsou každý v jiném čase? Tím by se možná vysvětlovala ta maska. Ano, on je nejspíš z minulosti, kdy se tyhle masky používaly. Jakmile jí to přišlo na mysl, hned ten nápad zavrhla. Blbost, takovéhle věci nejsou možné, nemůže se přece setkat s někým, kdo žil o sto, nebo i jen o osmdesát let dřív. Prostě je rozrušená a snad i unavená po výletě, a vidí něco, co podvědomě vidět chce, ale co tam není. Škoda, tak ráda by ho viděla znovu.

Jenže on ji viděl taky. To se zřetelně zračilo v jeho očích. Otočil k ní hlavu, a jeho oči se setkaly s jejími, tím si byla naprosto jistá.

Jediné vysvětlení, jakkoli na první pohled směšné, bylo, že potkala někoho, kdo nepatří do jejího času. To sice není možné, ale na druhou stranu... Tohle je přece zámek, i když tak už nevypadá. A zámky mají svoji historii, a nejspíš se v nich dějí různé, těžko pochopitelné věci, to Sára znala ze starých pověstí.